

Socialdepartementet

Tillfälliga bestämmelser om förebyggande tillfällig
föräldrapenning för ett barn som har varit allvarligt sjukt

Socialdepartementet

Tillfälliga bestämmelser om förebyggande tillfällig föräldrapenning för ett barn som har varit allvarligt sjukt

1. Sammanfattning

I propositionen Extra ändringsbudget för 2020 – Åtgärder med anledning av coronaviruset (prop. 2019/20:132) föreslogs det bland annat att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer, vid extraordinära händelser i fredstid, ska kunna meddela föreskrifter om undantag från bestämmelserna om tillfällig föräldrapenning i 13 kap. socialförsäkringsbalken, förkortad SFB, och om handläggning av ärenden i 110 kap. SFB. Riksdagen fattade den 2 april 2020 beslut om förslagen i propositionen. Den aktuella lagändringen (2 kap. 5 a § SFB) trädde i kraft den 7 april 2020.

I denna promemoria redovisas förslag till tillfälliga bestämmelser om tillfällig föräldrapenning som kan beslutas av regeringen med stöd av den lagändring som avses ovan. Syftet med de tillfälliga bestämmelserna är att bidra till ett ökat skydd för de barn som kan ha ökad risk att drabbas av ett särskilt allvarligt sjukdomsförlopp vid insjuknande i covid-19. Regleringen föreslås ingå i den tillfälliga förordningen (2020:244) om viss tillfällig föräldrapenning med anledning av sjukdomen covid-19.

I förordningen föreslås att föräldrar till barn som nyligen har varit allvarligt sjuka på det sätt som avses enligt 30 § kap. 13 SFB i vissa fall ska få rätt till förebyggande tillfällig föräldrapenning om det på grund av den allvarliga sjukdomen eller en behandling som barnet har genomgått för den allvarliga sjukdomen finns skäl att skydda barnet mot smitta av det virus som orsakar sjukdomen covid-19. Ersättning ska lämnas enligt föräldrarnas sjukpenninggrundande inkomst och för rätt till ersättning ska det krävas att föräldern har

behov av att avstå arbete den aktuella tiden. Förmånen kan betalas ut under högst 90 dagar. Förordningsändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2020.

2. Förslag till förordning om ändring i förordningen (2020:244) om viss tillfällig föräldrapenning med anledning av sjukdomen covid-19

Härigenom föreskrivs att det i förordningen (2020:244) om viss tillfällig föräldrapenning med anledning av sjukdomen covid-19 ska införas fem nya paragrafer, 7 a–7e §§, och närmast före 7 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Tillfällig föräldrapenning för ett barn som har varit allvarligt sjukt

7 a § En förälder har rätt till tillfällig föräldrapenning enligt 13 kap. socialförsäkringsbalken, om föräldern behöver avstå från förvärvsarbete för att vårda ett barn som

1. avses i 13 kap. 16, 22 eller 27 § samma balk och inte har fyllt 18 år,
2. varaktigt bor hos föräldern,
3. någon gång från och med den 1 januari 2020 har varit allvarligt sjuk i den mening som avses i 13 kap. 30 § samma balk men inte längre är det, och
4. det på grund av den allvarliga sjukdomen eller en behandling som barnet någon gång från och med den 1 januari 2020 har genomgått för den allvarliga sjukdomen finns skäl att skydda mot smitta av det virus som orsakar sjukdomen covid-19.

En förälder har även rätt till tillfällig föräldrapenning enligt 13 kap. socialförsäkringsbalken, om föräldern behöver avstå från förvärvsarbete för att undvika att han eller hon smittar ett barn med det virus som orsakar sjukdomen covid-19. Det gäller dock endast om barnet inte har fyllt 18 år och om villkoren i första stycket 2–4 är uppfyllda.

7 b § Tillfällig föräldrapenning som lämnas med stöd av 7 a § får inte lämnas till en förälder som på annan grund kan få tillfällig föräldrapenning för vård av barnet.

7 c § Tillfällig föräldrapenning som lämnas med stöd av 7 a § får lämnas till flera föräldrar för samma barn och tid.

7 d § Tillfällig föräldrapenning som lämnas med stöd av 7 a § lämnas under högst 90 dagar per förälder.

7 e § Bestämmelsen i 110 kap. 18 § andra meningen socialförsäkringsbalken ska tillämpas när det gäller barnets tidigare sjukdomstillstånd som avses i 7 a § första stycket 3.

Ett läkarutlåtande ska ges in för att visa att det enligt 7 a § första stycket 4 finns skäl att skydda barnet mot smitta av det virus som orsakar sjukdomen covid-19.

-
1. Denna förordning träder i kraft den 1 juli 2020.
  2. De nya bestämmelserna om tillfällig föräldrapenning i 7 a–7 e §§ tillämpas inte på tillfällig föräldrapenning som avser tid före ikraftträdandet.

3. Tillfällig föräldrapenning för barn som bedöms behövas skyddas från smitta

I denna promemoria redovisas de förslag till bestämmelser om tillfällig föräldrapenning som ska ingå i den tillfälliga förordningen (2020:244) om viss tillfällig föräldrapenning med anledning av sjukdomen covid-19, som tidigare remitterats och beslutats. I förordningen föreslås att vissa undantag från bestämmelserna om tillfällig föräldrapenning enligt 13 kap. SFB ska föras in. Det föreslås att det ska finnas rätt till tillfällig föräldrapenning enligt 13 kap. SFB i ytterligare två situationer, nämligen när en förälder behöver avstå från förvärvsarbete för att vårda ett barn som nyligen varit allvarligt sjukt enligt vad som avses i 13 kap. 30 § SFB och som på läkares inrådan behöver skyddas från smitta av det virus som orsakar sjukdomen covid-19 samt när en förälder behöver avstå förvärvsarbete för att undvika att ta med smitta hem till samma barn som avses i den första situationen. De förutsättningar som, utöver vad som följer av 13 kap. SFB, gäller för rätt till tillfällig föräldrapenning vid dessa situationer regleras särskilt i förordningen. I och med att tillfällig föräldrapenning som avses i den nya förordningen anses vara tillfällig föräldrapenning enligt 13 kap. SFB medför sådan ersättning rätt till föräldraledighet i enlighet med vad som följer av 8 § föräldraledighetslagen (1995:584).

3.1 Bakgrund

Det nya coronaviruset som orsakar sjukdomen covid-19 har fått allmän spridning i samhället. Benägenheten att bli smittad varierar mellan olika individer. Individens kroppskonstitution och immunsystemets funktion liksom sjukdomar och läkemedelsbehandling kan påverka. Alla detaljer om vilka faktorer som är avgörande för smitta är ännu inte kända.

. Enligt Folkhälsomyndigheten är det möjligt att personer med en sjukdom eller som genomgår en medicinsk behandling som påverkar immunförsvaret också har ökad risk för ett allvarligare sjukdomsförlopp.

Folkhälsomyndigheten menar att vid sjukdom som generellt innebär ökad risk för allvarlig sjukdom vid luftvägsinfektioner bör man rådgöra med behandlande läkare om behandling och vad man kan göra för att minska risken kopplad till sjukdomen covid-19.

Barn tycks inte drabbas särskilt allvarligt av sjukdomen covid-19. Vissa barn, som på grund av att de nyligen haft en allvarlig sjukdom och genomgått behandling för sådan sjukdom, skulle dock i vissa fall kunna riskera att

påverkas svårare om de skulle få covid-19. I ljuset av att det finns en allmän smittspridning i samhället bör det införas särskilda skyddsåtgärder för dessa barn om en läkare gör bedömningen att det finns skäl att skydda barnet från smitta.

Vissa anhöriga, exempelvis när en anhörig är personlig assistent enligt 9 a § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade till någon i riskgrupp, föreslås ges möjlighet till ersättning när de behöver avstå från annat förvärvsarbete för att minska risken för smittspridning till personen i riskgrupp (Tillfälliga bestämmelser om viss smittbärarpenning med anledning av sjukdomen covid-19 (S2020/05402/SF)) Det finns därför anledning att särskilt beakta även gruppen föräldrar som varaktigt bor tillsammans med barn vilka nyligen haft eller genomgått behandling för en allvarlig sjukdom, eftersom det naturligtvis är svårt att upprätthålla social distansering mellan föräldrar och barn.

Mot den bakgrunden finns behov av att tillfälligt utvidga rätten till tillfällig föräldrapenning så att föräldrar ges utökade möjligheter att få ersättning för att skydda vissa barn som nyligen haft eller behandlats för allvarlig sjukdom och av läkare bedöms behöva skyddas från sjukdomen covid-19.

3.2 Kort om tillfällig föräldrapenning

Tillfällig föräldrapenning kan i dag betalas ut för ett antal olika syften. Här beskrivs endast några av de huvudsakliga syftena. Några grundläggande förutsättningar för att få tillfällig föräldrapenning är att föräldern är försäkrad för arbetsbaserad försäkring, har en sjukpenninggrundande inkomst och har behövt avstå från sitt arbete.

Tillfällig föräldrapenning kan betalas ut till föräldrar som måste avstå arbete för att vårda ett barn som är smittat eller sjukt. För denna situation finns en rätt till tillfällig föräldrapenning på sammanlagt 120 dagar per år och barn.

Föräldrar till ett allvarligt sjukt barn som inte har fyllt 18 år har rätt till tillfällig föräldrapenning när de behöver avstå från förvärvsarbete för vård av barnet (30 § 13 kap. SFB). Ett barn ska bedömas vara allvarligt sjukt om det misstänks lida av eller lider av en sjukdom som typiskt sett eller i det enskilda fallet är förenad med ett påtagligt hot mot barnets liv. Så länge barnets sjukdom är sådan att den innebär ett påtagligt hot mot barnets liv är barnet allvarligt sjukt. Vissa barn kan komma att behöva långvarig behandling för

sin sjukdom. När behandlingen i sig får avsedd effekt och det inte längre finns en påtaglig risk för barnets liv är barnet normalt inte längre att anse som allvarligt sjukt. Ett barn kan dock vara allvarligt sjukt även under eftervårdsfasen trots att hotet mot barnets liv är undanröjt. Det har HFD slagit fast i ett avgörande (HFD 2013 ref. 76). För allvarligt sjuka barn, vilkas liv är hotade av sjukdom, föreligger ingen gräns avseende antalet dagar som föräldern kan få tillfällig föräldrapenning. Istället är det barnets sjukdomstillstånd och eventuell eftervård som avgör hur länge föräldern kan få ersättning för att avstå arbete och vårda barnet. Tillfällig föräldrapenning för allvarligt sjuka barn kan utges till båda föräldrarna för samma tid, till skillnad från vad som är normalfallet vid tillfällig föräldrapenning vid barns sjukdom eller smitta.

Ersättningen baseras på föräldrarnas sjukpenninggrundande inkomst.

3.3 Förslag på förebyggande tillfällig föräldrapenning för barn som nyligen varit allvarligt sjuka

Rätt till ersättning föreslås ges till vissa föräldrar till barn som nyligen varit allvarligt sjuka enligt vad som avses i 13 kap. 30 § SFB och som det finns skäl att skydda mot smitta av det virus som orsakar sjukdomen covid-19 på grund av den allvarliga sjukdomen eller den behandling av denna sjukdom som barnet har genomgått. Att det finns sådana skäl ska visas genom ett läkarutlåtande. Föräldrar som ska kunna få ersättningen, så kallad förebyggande tillfällig föräldrapenning, är sådana som barnet varaktigt bor hos och som behöver avstå från förvärvsarbete. Syftet med förslaget är att föräldrar som behöver avstå förvärvsarbete för att ge barnet omsorg när barnet på grund av smittrisk inte kan delta i sin ordinarie verksamhet, exempelvis förskola, fritidshem eller skola eller korttidstillsyn för skolungdom över 12 år i anslutning till skoldagen samt under lov enligt LSS ska få tillfällig föräldrapenning. Syftet är dessutom att föräldrar som inte kan arbeta i hemmet eller inte har en sådan arbetssituation att spridning av sjukdomen covid-19 kan undvikas på annat sätt ska kunna avstå från förvärvsarbete för att minska risken att föra med sig smitta hem till barnet från arbetsplatsen eller vid resor till och från arbetsplatsen.

Skolplikt

Som huvudregel gäller att barn som är bosatta i Sverige har skolplikt från och med höstterminen det kalenderår då barnet fyller sex år (7 kap. 10 § skollagen). Om eleven inte har giltiga skäl att utebli så ska eleven delta i den

verksamhet som anordnas. Skolplikten behöver dock inte alltid fullgöras i skolan. Exempelvis ska det för elever som på grund av sjukdom eller liknande skäl inte kan delta i vanligt skolarbete under längre tid men som inte vårdas på sjukhus eller en institution som är knuten till ett sjukhus anordnas särskild undervisning i hemmet eller på annan lämplig plats. Sådan undervisning ska så långt det är möjligt motsvara den undervisning som eleven inte kan delta i (24 kap. 20 § skollagen).

3.4 Barn som ersättning kan lämnas för

I den nya förordningen föreslås att den tillfälligt utvidgade rätten till tillfällig föräldrapenning ska omfatta föräldrar till barn som nyligen varit allvarligt sjuka enligt vad som avses i 13 kap. 30 § SFB och som det finns skäl att skydda mot smitta av det virus som orsakar sjukdomen covid-19 på grund av den allvarliga sjukdomen eller den behandling som barnet har genomgått för den allvarliga sjukdomen. Att det finns sådana skäl ska visas genom ett läkarutlåtande.

Ett barn bedöms vara allvarligt sjukt enligt 13 kap 30 § SFB om det lidit av en sjukdom som typiskt sett eller i det enskilda fallet är förenad med ett påtagligt hot mot barnets liv. Ett barn kan också vara allvarligt sjukt under eftervårdsfasen trots att hotet mot barnets liv är undanröjt. Det är först när barnet inte bedöms vara allvarligt sjukt enligt ovanstående definition som rätt till ersättning i den nya situation som regleras i förordningen kan finnas. Är barnet fortfarande allvarligt sjukt finns rätt till tillfällig föräldrapenning på annan grund än den som regleras i denna förordning.

Med nyligen avses i detta sammanhang att barnet har haft en sådan allvarlig sjukdom som avses i 13 kap. 30 § SFB någon gång under perioden från och med den 1 januari 2020. Tidpunkten för barnets sjukdomstillstånd, inklusive eventuell eftervård då barnet fortsatt anses ha en allvarlig sjukdom, kan normalt utläsas från läkarutlåtanden eller av andra uppgifter som Försäkringskassan redan har, exempelvis på grund av att föräldern tidigare har ansökt om tillfällig föräldrapenning för vård av allvarligt sjukt barn. Att ha ett fast datum för vad som är att beteckna som nyligen, snarare än att reglera en tidsperiod i relation till exempelvis datumet ansökan avser, underlättar för Försäkringskassans handläggning och blir tydligare även för föräldrarna.

Åldersgränser

Utöver vad som angetts ovan är de barn som avses när rätten till ersättning grundar sig i att föräldern behöver avstå från förvärvsarbete för att vårda barnet de barn som avses i 13 kap. 16, 22 och 27 §§ SFB, dvs. sådana barn som omfattas av rätten till tillfällig föräldrapenning vid sjukdom. Nuvarande åldersgränser för vård av sjukt barn utgår ifrån att barn yngre än 12 år generellt kan ha ett behov av tillsyn och omsorg. Det kan antas att många föräldrar med något äldre barn kommer att kunna arbeta hemifrån eller att barnet kan vara själv hemma en del av en dag när barnet behöver vara hemma från skolan p.g.a. risk för smitta. Det gäller dock inte alla föräldrar eller alla barn eftersom arbetsvillkor och barns behov kan variera mycket. Den utvidgade rätten till tillfällig föräldrapenning för vård av barn i denna situation föreslås därför omfatta barn som inte har fyllt 12 år, barn som har fyllt 12 men inte 16 år och som har ett styrkt behov av särskild vård eller tillsyn av vissa utpekade anledningar och barn som har fyllt 16 år och som omfattas av personkretsen i lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, men med en övre åldersgräns på 18 år.

En förälder har även rätt till tillfällig föräldrapenning om föräldern behöver avstå från förvärvsarbete för att undvika att han eller hon smittar ett barn. I detta fall omfattar rätten föräldrar till barn som inte har fyllt 18 år.

Regleringen finns i 7 a § i förordningen.

3.5 Det krävs ett läkarutlåtande för rätt till ersättning

För rätt till ersättning krävs det ett läkarutlåtande där det framgår att det på grund av den allvarliga sjukdomen eller en behandling som barnet någon gång från och med den 1 januari 2020 har genomgått för den allvarliga sjukdomen finns skäl att skydda barnet från smitta av det virus som orsakar covid-19.

I de fall tillfällig föräldrapenning inte tidigare betalats ut för barnets allvarliga sjukdom krävs även att den tidigare allvarliga sjukdomen styrks via läkarutlåtande (110 kap. 18 § SFB) om det inte hos Försäkringskassan redan finns tillräcklig information eller utredning för att bedöma om barnet haft en allvarlig sjukdom.

Regleringen finns i 7 e § förordningen.

3.6 Föräldrar som varaktigt bor med barnet kan få ersättning

Inom den tillfälliga föräldrapenningen kan föräldrar eller därmed likställda ha en rätt till tillfällig föräldrapenning (13 kap. 2 § SFB, 11 kap. 4 § SFB samt 11 kap. 5 § SFB). I förordningen anges att de som föreslås ha en rätt till ersättning är föräldrar som *varaktigt* bor med det barn som avses. Med varaktigt bor avses i normalfallet och i samband med bedömning om rätten till underhållstöd att barnet är folkbokfört hos föräldern (prop. 1995/96:208, s. 82). Samma definition av varaktighet avses här.

Ett barn som bor växelvist hos föräldrarna ska anses bo varaktigt med båda föräldrarna och båda föräldrarna kan då ha en rätt till ersättning. Med växelvist boende avses normalt att barnet vistas ungefär lika mycket hos den ena som hos den andra föräldern (prop. 1999/2000:118, Underhållsstöd vid växelvis boende s. 14). Om barnet vistas i genomsnitt färre än 12 dagar (40 procent) per månad hos den ena föräldern ska detta betraktas som umgänge och inte som att barnet bor varaktigt hos den föräldern. I denna situation finns alltså inte växelvist boende. Om vistelsen hos en av föräldrarna i genomsnitt är mellan 12 och 13 dagar per månad, kan det eventuellt röra sig om växelvist boende. Det krävs då att det finns fler faktorer än vistelsetidens längd som klart pekar i den riktningen. Ju större skillnaden i vistelsetiden mellan föräldrarna är desto större betydelse har övriga faktorer som pekar i riktning mot växelvis boende. Sådana faktorer är hur barnets försörjning är fördelad mellan föräldrarna, hur barnets boende är ordnat och var barnet förvarar sina tillhörigheter.

Regleringen finns i 7 a § förordningen.

Flera föräldrar kan få ersättning för samma barn och tid

Ersättning föreslås kunna tas ut av flera föräldrar samtidigt. När ett barn är allvarligt sjukt kan föräldrarna ta ut tillfällig föräldrapenning för samma barn och tid. I förordningen föreslås att detta ska gälla även situationen med förebyggande tillfällig föräldrapenning. Ett av syftena med utvidgningen är att skydda barnet från smitta som föräldrar kan ta med sig hem till barnet via arbetet eller via resa till eller från arbetet. Av det följer att samtliga föräldrar eller därmed likställda som varaktigt bor med barnet bör få en samtida möjlighet att få tillfällig föräldrapenning när de behöver avstå från förvärvsarbete. Det kan även innebära att upp till fyra föräldrar kan få ersättning samtidigt om barnet bor växelvist. Så kan bli fallet om föräldrarna inte bor tillsammans, barnet bor varaktigt med båda föräldrarna och båda

föräldrarna har en make som stadigvarande sammanbor med föräldern eller en sambo (se definitionen av föräldrabegreppet inom föräldraförsäkringen i 11 kap. 4 och 5 §§ SFB).

Regleringen finns i 7 c § förordningen.

3.7 Behov av att avstå förvärvsarbete

Den tillfälliga föräldrapenningen är en arbetsbaserad försäkring och endast föräldrar som är försäkrade för tillfällig föräldrapenning och dessutom har en sjukpenninggrundande inkomst kan få ersättning. Föräldern måste ha ett behov av att avstå från förvärvsarbete den aktuella dagen eller tiden för att kunna få tillfällig föräldrapenning. Att en arbetslös förälder går miste om arbetslöshetsersättning likställs med att föräldern avstår från förvärvsarbete vid tillämpningen av bestämmelserna om tillfällig föräldrapenning.

Av Folkhälsomyndighetens föreskrifter och allmänna råd (HSLF-FS 2020:12) om allas ansvar att förhindra smitta av covid-19 m.m. följer att alla verksamheter i Sverige såsom statliga myndigheter, företag, kommuner, kommunala verksamheter, regioner, föreningar och religiösa samfund ska utifrån rekommendationer från Folkhälsomyndigheten och smittskyddsläkare säkerställa att de vidtar andra lämpliga åtgärder för att undvika smittspridning av covid-19. När det gäller arbetsplatser bör arbetsgivare för att undvika spridning av covid-19 se till att personal, om det är möjligt, exempelvis arbetar hemifrån.

Arbetsgivaren har det yttersta arbetsmiljöansvaret och ska bland annat genom att anpassa arbetsförhållandena eller vidta annan andra lämpliga åtgärder ta hänsyn till arbetstagarens särskilda förutsättningar för arbetet. Vid arbetets planläggning och anordnande ska det beaktas att människors förutsättningar att utföra arbetsuppgifter är olika. Det följer exempelvis av arbetsmiljölagen (1977:1160) och arbetsmiljörättsliga föreskrifter.

En förälder har enligt förordningen rätt till tillfällig föräldrapenning om föräldern behöver avstå från förvärvsarbete för att vårda ett barn som behöver stanna hemma från exempelvis förskola eller skola för att undvika att smittas (givet att övriga förutsättningar i 7a § i den förslagna förordningen är uppfyllda). Det gäller barn som är under 12 år eller vissa äldre barn som har ett särskilt vård- och tillsynsbehov eller tillhör LSS personkrets enligt 13 kap. 22 eller 27 § SFB. En förälders behov av att avstå

från förvärvsarbete för att vårda barnet ska bedömas utifrån samma grunder som gäller för bedömningen av om en förälder behöver avstå från förvärvsarbete när det gäller tillfällig föräldrapenning som lämnas med stöd av bestämmelserna i 13 kap. SFB för vård av ett barn som är sjukt. I det fallet ska man vid bedömningen av om föräldern behöver avstå från förvärvsarbete för att vårda barnet beakta vad den andra föräldern gör. Det innebär att det är enbart en förälder i taget som kan ha rätt till ersättning för vård av barn en viss dag eller tid. Andra föräldrar till barnet kan samtidigt få tillfällig föräldrapenning för att de ska undvika att smitta barnet, om villkoren för sådan ersättning är uppfyllda.

En förälder har även rätt till tillfällig föräldrapenning om föräldern behöver avstå från förvärvsarbete för att undvika att han eller hon smittar barnet. Det är i detta fall inte barnets behov av eventuell vård som vägs in i bedömningen av om föräldern har behov av att avstå arbete. Vården kan exempelvis skötas av en annan förälder eller så har barnet på grund av sin ålder inte något behov av vård från någon av föräldrarna. Behov av att avstå arbete för att undvika att föräldern smittar barnet har en förälder som inte kan arbeta hemma eller när det i övrigt inte har gått att anpassa arbetssituation så att ur smittskyddssynpunkt lämpligt avstånd kan hållas till andra för att undvika spridning av sjukdomen covid-19. De föräldrarna ska enligt förordningen få möjlighet att få förebyggande tillfällig föräldrapenning.

Om en förälder som inte har något förvärvsarbete att utföra har rätt till tillfällig föräldrapenning, t.ex. vissa arbetssökande, ska en liknande bedömning göras utifrån den situation som föräldern befinner sig i.

När en förälder är semesterledig har han eller hon inget behov av att avstå från arbete och en förälder har därför ingen rätt till tillfällig föräldrapenning. Däremot kan en förälder som så önskar anmäla till arbetsgivaren att den vill avbryta semestern och därefter ansöka om tillfällig föräldrapenning.

Det kan i sammanhanget nämnas att tillfällig föräldrapenning inte kan lämnas för samma tid som exempelvis sjuklön och sjukpenning (11 kap. 14 § SFB).

Regleringen finns i 7 a § förordningen.

3.8 Att vårda barnet

När ett barn för att undvika att smittas av det nya coronaviruset inte kan gå till exempelvis förskola, fritidshem, korttidstillsyn enligt LSS eller skola kan det, beroende på barnets ålder, mognad och andra förutsättningar finnas ett behov av att föräldern vårdar barnet. I förordningen föreslås att den utvidgade rätten till tillfällig föräldrapenning när en förälder behöver avstå förvärvsarbete för att vårda ett barn ska kunna lämnas till föräldrar till de barn som avses i 13 kap. 16, 22 och 27 §§ SFB men som inte fyllt 18 år.

Den föreslagna utvidgningen har dock även ett annat syfte än att ge en möjlighet för föräldern att vårda barnet, nämligen att en förälder inte ska ta med sig smitta hem från arbetet. I det fallet ska det inte finnas något krav på att vårda barnet. För att skydda barnet från smitta kan det innebära att en förälder behöver avstå förvärvsarbete även om exempelvis den andra föräldern utför den faktiska vården om ett litet barn. Dvs. om en av föräldrarna avstår förvärvsarbete för att vårda en tvååring som inte kan gå till förskolan på grund av risk för smitta, så kan även den andra föräldern få ersättning om föräldern inte har möjlighet att arbeta hemifrån eller på annat sätt inte har en sådan arbetssituation att spridning av sjukdomen covid-19 kan undvikas. Den andra föräldern behöver då inte vårda barnet. Det kan även innebära att två föräldrar, som båda saknar möjlighet att arbeta hemifrån, kan få ersättning även om barnet som ska skyddas från smitta är av en sådan ålder att det inte i praktiken behöver vård och tillsyn under hela arbetsdagen.

I de fall barnet bor växelvis så kan även föräldrar som inte för tillfället har barnet hemma hos sig ha rätt till ersättning som smittskyddsåtgärd. Barnet byter regelbundet hushåll och ersättning kan betalas ut även under den tid barnet inte bor hos föräldern eftersom det annars finns risk för att smitta sprids till barnet. Det betyder att särlevande föräldrar, förutsatt att barnet bor varaktigt med båda föräldrarna i så kallat växelvis boende, ej behöver ha barnet boende hos sig under hela ersättningstiden och att ett krav på att vårda barnet därmed skulle vara omöjligt att uppfylla. Under den perioden då föräldern inte har barnet hos sig har föräldrar vars arbete går att utföra hemifrån eller på annat sätt har en sådan arbetssituation att spridning av sjukdomen covid-19 kan undvikas inte något behov av att avstå förvärvsarbete för att vårda ett barn. Därmed har en sådan förälder inte någon rätt till ersättning.

Regleringen finns i 7 a § förordningen.

3.9 Om föräldern kan få tillfällig föräldrapenning på annan grund

Om föräldern på annan grund kan få tillfällig föräldrapenning för barnet, t.ex. på grund av att barnet är sjukt, föreslås det inte finnas rätt till den förebyggande tillfälliga föräldrapenningen för barnet den aktuella tiden.

Föräldern ansöker om tillfällig föräldrapenning i efterskott. Om barnet under den period då föräldern annars skulle ha ansökt om förebyggande tillfällig föräldrapenning blir sjukt ska därför föräldern istället ansöka om tillfällig föräldrapenning för vård av sjukt barn (om rätten finns). I de fall föräldern inte har någon rätt till tillfällig föräldrapenning på annan grund, exempelvis på grund av barnets ålder, kan föräldern fortsatt ansöka om förebyggande tillfällig föräldrapenning. I det fall föräldern redan har använt samtliga dagar med tillfällig föräldrapenning för vård av sjukt barn (120 dagar per barn och år), för det aktuella barnet så finns inte en möjlighet att få ersättning på den grunden. Då finns fortsatt en rätt till förebyggande tillfällig föräldrapenning.

Att en förälder under perioden får tillfällig föräldrapenning på annan grund, t.ex. för vård av sjukt barn, innebär dock inte per automatik att rätten till ersättning upphör för andra föräldrar som har rätt till förebyggande tillfällig föräldrapenning för ett barn som varit allvarligt sjukt för samma barn och tid. Ur smittskyddssynpunkt är det fortsatt viktigt att föräldrarna inte går till arbetet och kan föräldrarna inte arbeta hemifrån föreligger därför rätt till förebyggande tillfällig föräldrapenning. Detta gäller trots att barnet vårdas av annan förälder med tillfällig föräldrapenning för vård av sjukt barn. När barnet tillfrisknat kan den förälder som vårdat barnet återigen få förebyggande tillfällig föräldrapenning.

Regleringen finns i 7 b § förordningen.

3.10 Ersättningens storlek

Förebyggande tillfällig föräldrapenning för ett barn som varit allvarligt sjukt bör lämnas enligt befintliga bestämmelser i 13 kap. SFB och beräknas utifrån förälderns sjukpenninggrundande inkomst såsom anges i 13 kap. 33–38 §§ samma balk.

Föräldrar har i dag inte någon möjlighet att få tillfällig föräldrapenning för att vara hemma med sina barn för att de ska undvika att drabbas av allvarlig

sjukdom pga. det nya coronaviruset. Ersättning bör dock betalas ut till de föräldrar som behöver avstå från förvärvsarbete under den aktuella tiden. Ersättningen kan därmed bidra till att hushållet klarar nödvändiga utgifter när föräldern behöver avstå från förvärvsarbete eller arbetslöshetsersättning.

Ersättningen kommer att betalas till föräldrar, vilka flertalet tidigare, eller i direkt anslutning, kan antas ha fått tillfällig föräldrapenning för allvarligt sjukt barn. Att ersättningen blir densamma som den de tidigare har fått är lätt för föräldrarna att förstå. För Försäkringskassan innebär det inte någon betungande administration då föräldrarna i många fall har en aktuell och fastställd sjukpenninggrundande inkomst.

Förmånsnivåer

Förslaget i den nya förordningen innebär att föräldrar kommer att kunna få tillfällig föräldrapenning på olika förmånsnivåer på samma sätt som vid tillfällig föräldrapenning i övrigt, dvs. enligt bestämmelserna i 13 kap. 5 § SFB som gäller för tillfällig föräldrapenning i allmänhet. Det blir således möjligt för en förälder att arbeta del av en dag och få tillfällig föräldrapenning för den delen som han eller hon har avstått från arbete. Det möjliggör exempelvis för föräldrar som kan arbeta hemifrån del av dag att varva arbete med tillfällig föräldrapenning eller för två föräldrar att dela på omsorgen av barnen under dagen och arbeta hemifrån den andra delen.

3.11 Förmånstiden

Inom den tillfälliga föräldrapenningen finns olika förmånstider för olika delar av förmånen. Rätten till ersättning i de situationer som avses i denna promemoria föreslås gälla under 90 dagar per förälder. Dagarna kan dock endast tas ut för arbetsdagar vilket gör att samtliga dagar inte kommer att hinna tas ut under perioden den 1 juli 2020 och den 30 september 2020. Det faktiska antalet dagar som föräldern kan behöva använda kan variera beroende på hur arbetstiden är förlagd under perioden. För att bestämmelsen ska överensstämma med Förordning om viss förebyggande sjukpenning och viss smittbärandepening med anledning av sjukdomen covid-19 förslås därför att begränsningen när det gäller de nya paragraferna sätts till 90 dagar.

Regleringen finns i 7 d § i förordningen.

3.12 Ansökan om förebyggande tillfällig föräldrapenning

I Försäkringskassans ansökningssystem anger föräldern att det finns behov av att avstå från förvärvsarbete. I behovsbedömningen när det gäller tillfällig föräldrapenning för att föräldern ska undvika att smitta barnet ska det beaktas om föräldern har möjlighet att utföra sitt förvärvsarbete i hemmet eller om arbetsgivaren kan erbjuda andra arbetsuppgifter inom ramen för anställningen eller om det i övrigt går att anpassa arbetsituationen så att ur smittskyddssynpunkt lämpligt avstånd kan hållas till andra för att undvika spridning av sjukdomen covid-19 den aktuella tiden. Uppgifterna om faktiska förhållanden ska lämnas på heder och samvete (se 110 kap. 4 § andra stycket SFB).

Det föreslås att barnets behov av att skyddas mot smitta av det virus som orsakar sjukdomen covid-19 på grund av allvarlig sjukdom eller den behandling som barnet någon gång under perioden från och med den 1 januari 2020 har genomgått för den allvarliga sjukdomen ska styrkas av ett läkarutlåtande. Det bör av utlåtandet framgå hur länge skyddsbehovet består.

Om det sedan tidigare saknas uppgifter på Försäkringskassan om att barnet någon gång under perioden från och med den 1 januari 2020 har haft en sådan allvarlig sjukdom som avses i 13 kap. 30 § SFB så behöver föräldern även lämna in ett läkarutlåtande som styrker detta (110 kap. 18 § a SFB).

När det behövs för bedömningen av frågan om ersättning eller i övrigt för tillämpningen av denna och andra förmåner i SFB får Försäkringskassan bland annat göra förfrågan hos föräldrarnas arbetsgivare (110 kap. 14 § SFB).

Regleringen om läkarutlåtanden finns i 7 e § i förordningen.

4. Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Förordningsändringarna bör träda i kraft så snart som möjligt, vilket bedöms vara den 1 juli 2020.

Bestämmelserna om förebyggande tillfällig föräldrapenning för ett barn som har varit allvarligt sjukt bör tillämpas på tillfällig föräldrapenning som avser tid från och med ikraftträdandet.

Enligt punkten 3 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till förordningen om viss tillfällig föräldrapenning med anledning av sjukdomen covid-19 upphör förordningen att gälla vid utgången av september 2020. Det

innebär att även de bestämmelser som nu föreslås föras in i förordningen upphör att gälla vid den tidpunkten. Enligt punkten 4 i samma ikraftträdande- och övergångsbestämmelser gäller dock den upphävda förordningen fortfarande för tillfällig föräldrapenning som avser tid före utgången av september 2020. Eftersom det finns möjlighet att ansöka om tillfällig föräldrapenning upp till 90 dagar efter den dag som ansökan avser innebär detta att dagar som infaller inom förordningens giltighetstid kan ersättas med förebyggande tillfällig föräldrapenning enligt en ansökan som görs efter det att förordningen har upphört att gälla.

Ikraftträdandet föreslås sammanfalla med ikraftträdande av förordningar som möjliggör ersättning till riskgrupper och vissa anhöriga till riskgrupper vilka löper störst risk att drabbas av ett särskilt allvarligt sjukdomsförlopp vid insjuknande i covid-19.

5. Konsekvenser

Syftet med de tillfälliga bestämmelserna är att bidra till ett ökat skydd för de barn som kan ha ökad risk att drabbas av ett särskilt allvarligt sjukdomsförlopp vid insjuknande i covid-19.

Förslagen som lämnas i förordningen är av tillfällig karaktär och bedömningen är att åtgärden har positiva konsekvenser för barn och övervägande positiva, om än inte betydande eller varaktiga, konsekvenser för jämställdheten och samhället. Effekterna är svåra att bedöma eftersom det saknas erfarenhet av liknande åtgärder eller statistik. Åtgärden har effekt på statens budget.

5.1 Konsekvenser för statens budget

5.1.1 Anslaget föräldraförsäkring

Det i förordningen föreslagna undantaget från bestämmelserna i SFB om tillfällig föräldrapenning innebär att antalet situationer som i dag kan ge rätt till tillfällig föräldrapenning utökas. Detta innebär ökade utgifter för anslaget föräldraförsäkring. Storleken på utgiftsökningen är behäftade med stor osäkerhet eftersom det är svårt att bedöma hur många föräldrar som har behov av att använda ersättningen. Under 2020 var det fram t.o.m. slutet av maj ca 3 500 barn för vilka det har betalats ut tillfällig föräldrapenning för vård av allvarligt sjukt barn. Den uppgiften skulle kunna användas som en indikation på hur många barn som nyligen har haft en allvarlig sjukdom även

om det bland de individuella barnen finns de som fortsatt är sjuka under den tid som förordningen föreslås gälla. Det saknas uppgifter om hur många av dessa barn som en läkare kan komma att bedöma behöver skyddas från smitta men det bör vara en mindre grupp.

Att barnet nyligen haft en allvarlig sjukdom innebär dock inte att barnet har ett särskilt behov av att skyddas från smitta. För rätt till ersättning ska dessutom en läkare bedöma att det finns ett behov av att skydda barnet mot det virus som orsakar sjukdomen covid-19. Det saknas uppgifter om för hur många barn detta kan vara aktuellt. Det saknas även uppgifter om hur många av föräldrarna till dessa barn som har möjlighet att arbeta hemifrån och därmed inte har något behov av ersättning.

Storleken på utgiftsökningen är behäftad med stor osäkerhet. Det är svårt att exakt bedöma hur många individer som kan komma att bli berörda.

5.1.2 Försäkringskassan

De ändringar som föreslås bedöms innebära både administrativa och ekonomiska konsekvenser för Försäkringskassan.

Försäkringskassan ska pröva rätten till ersättning utifrån delvis nya grunder. Detta kräver utöver resurser för handläggning av tillkommande ärenden viss utveckling av handlägningsprocesser, it-system och vägledning samt utbildning av personal.

5.1.3 De allmänna förvaltningsdomstolarna

Det är svårt att förutse i vilken utsträckning beslut om förebyggande tillfällig föräldrapenning för barn som har varit allvarligt sjukt kommer att överklagas till de allmänna förvaltningsdomstolarna. Antalet tillkommande ärenden förväntas vara begränsat. Av de 7,6 miljoner beslut som Försäkringskassan fattade i ärenden om föräldrapenning och tillfällig föräldrapenning 2018 var det endast 287 som överklagades till förvaltningsrätten (Försäkringskassans årsredovisning 2019). Det går inte att redovisa statistiken uppdelad på kvinnor och män då Domstolsverket inte gör någon sådan uppdelning. Denna målkategori förekommer alltså endast i begränsad omfattning. Förslaget torde således komma att medföra få tillkommande mål hos domstolarna. Förslaget bedöms därmed inte ge upphov till annat än sådana marginella kostnadsökningar för de allmänna förvaltningsdomstolarna som rymms inom befintliga ramar.

5.1.4 Konsekvenser för Centrala studiestödsnämnden (CSN)

De presenterade ändringarna får konsekvenser för CSN som administrerar studiestödet eftersom en studerande förälder som studerar med studiemedel enligt studiestödslagen (1999:1395) i vissa fall har rätt att behålla studiemedlen under den tid då han eller hon helt avstår från studier för tillfällig vård av barn. Effekterna bedöms vara små och rymmas inom myndighetens befintliga anslag.

5.2 Konsekvenser för hälso- och sjukvården

Arbetsbelastningen för hälso- och sjukvården bedöms inte öka i någon större omfattning med anledning av bestämmelserna. De barn som nyligen har haft en allvarlig sjukdom har i normalfallet redan kontakt med hälso- och sjukvården, särskilt om läkare bedömer att barnet har ett kvarvarande skyddsbehov när det gäller smitta.

Det kan bli vissa konsekvenser för hälso- och sjukvården när det gäller bortfall av personal. Eftersom antalet barn som bedöms omfattas är litet bedöms dock konsekvenserna vara små och till viss del redan uppkomna om det är så att en förälder redan stannat hemma utan ersättning.

5.3 Konsekvenser för företag

Både små och stora företag som har anställda som är föräldrar kommer att möta de nya reglerna och en något högre frånvaro kan förväntas för de föräldrar som berörs. Samtliga företag och branscher förväntas påverkas av förslaget. Det är dock ett fåtal föräldrar som bedöms omfattas av förslaget eftersom antalet barn som beräknas vara i behov av skydd mot smitta enligt de föreslagna reglerna är få. De eventuella negativa effekterna av att anställda är frånvarande kan även mildras genom att ersättningen går att använda under en del av en dag och att föräldrar som kan arbeta hemifrån fortsatt kan utföra det arbetet.

Egenföretagare omfattas av den utvidgade rätten till tillfällig föräldrapenning på samma sätt som anställda.

5.4 Konsekvenser för barn

FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen) ska beaktas. Barnkonventionen anger att barnet ska ses som en individ med egna rättigheter. En av barnkonventionens fyra grundprinciper understryker varje barns rätt till liv, överlevnad och utveckling.

Barn som varit allvarligt sjuka någon gång under perioden från och med den 1 januari 2020, och där läkare bedömer att det finns skäl att skydda barnet mot smitta på grund av den allvarliga sjukdomen eller den behandling som barnet har genomgått med anledning av den allvarliga sjukdomen, kommer i och med den förebyggande tillfälliga föräldrapenningen ges möjlighet att stanna hemma med sina föräldrar och därmed utsättas för mindre risk för smitta av det virus som orsakar covid-19. Den gruppen barn kommer att påverkas positivt.

Barn som varit allvarligt sjuka längre bak i tiden än i den för förordningen aktuella perioden kommer inte att kunna vara hemma med sina föräldrar med denna ersättning. Gränsdragningen innebär att det skulle kunna vara så att vissa barn inte får ta del av just denna åtgärd trots att ett en läkare bedömer att ett smittskyddsbehov föreligger. För dessa barn är givetvis avgränsningen i tid i relativa termer negativ. Situationen för barnen försämras dock inte relativt deras situation i dag och givet att de allra flesta barn inte får ett svårt sjukdomstillstånd vid covid-19 samt att det saknas ingående kunskap om vilka barn som kan tänkas behöva avstå från ordinarie verksamhet av smittskyddsskäl bedöms avgränsningen av gruppen vara väl avvägd.

Om ett barn av smittskyddsskäl inte bedöms kunna delta i ordinarie verksamhet som förskola, skola, fritidsverksamhet och korttidstillsyn enligt LSS kan det innebära negativa effekter för barnets välmående. Sociala kontakter uteblir eller begränsas kraftigt och det kan även finnas svårigheter att få skolgången att fungera. De barn som läkare bedömt inte kan vistas tillsammans med andra elever kan behöva ges särskild undervisning i hemmet eller på annan lämplig plats. Sådan undervisning ska så långt det är möjligt motsvara den undervisning som eleven inte kan delta i. Den aktuella situationen föreligger även utan möjligheten som nu föreslås, att föräldrar ges möjlighet till ersättning för förlorad arbetsinkomst när de behöver avstå från förvärvsarbete för att skydda barnet från smitta.

Sammanfattningsvis bedöms förslaget som positivt för många av de tidigare allvarligt sjuka barn som är i behov av skydd från smitta.

5.5 Konsekvenser för föräldrar och hushåll

I och med den förebyggande tillfälliga föräldrapenningen ges föräldrar möjlighet att avstå arbete och istället vara hemma för att undvika att smitta överförs till det tidigare allvarligt sjuka barnet. Därmed minskar inkomstför-

lusten för hushållet. Om båda föräldrarna i hushållet måste avstå från förvärvsarbete under hela perioden kommer hushållets ekonomi dock påverkas negativt eftersom den förebyggande tillfälliga föräldrapenningen inte innebär en fullständig inkomstkomensation.

Det blir i och med förslaget möjligt för föräldrar, vars arbetsgivare inte medger semester eller annan form av ledighet för föräldern för att den ska vara hemma med barnet och undvika smitta, att göra detta eftersom föräldern får rätt till ledighet enligt föräldraledighetslagen.

Studerande föräldrar

En studerande förälder som studerar med studiemedel enligt studiestödslagen (1999:1395) har i vissa fall rätt att behålla studiemedlen under den tid då han eller hon helt avstår från studier för tillfällig vård av barn. En studerande har rätt att behålla studiemedlen i situationer som anges i 13 kap. SFB eller i sådana föreskrifter som avses i 2 kap. 5 a § samma balk (3 kap. 32 a § studiestödsförordningen [2000:655]). Studerande med studiemedel omfattas således av de förslag som föreslås i promemorian då det är föreskrifter som avses i 2 kap. 5 a § SFB. Även studerande med studiestartsstöd enligt lagen (2017:527) om studiestartsstöd och studerande med utbildningsbidrag enligt förordningen (2016:706) om utbildningsbidrag för kompletterande pedagogisk utbildning som leder till ämneslärarexamen för personer som har en examen på forskarnivå omfattas av de förslag som föreslås (13 § förordningen om studiestartsstöd och 10 § 2 förordningen om utbildningsbidrag för kompletterande pedagogisk utbildning som leder till ämneslärarexamen för personer som har en examen på forskarnivå).

5.6 Konsekvenser för jämställdheten

Då bestämmelserna är av tillfällig karaktär och av begränsad omfattning bedöms de inte ha betydande eller långsiktig inverkan på jämställdheten.

Enligt Försäkringskassan så tar kvinnor del av tillfällig föräldrapenning för vård av ett barn som är sjukt eller smittat i betydligt högre utsträckning än män. Detta mönster kan komma att återspeglas i användningen av tillfällig föräldrapenning i den situation som nu föreslås. Det bör dock ses i ljuset av att arbetsituationen för många föräldrar förändrats snabbt på grund av spridningen av covid-19, exempelvis genom att föräldrar i högre utsträckning arbetar hemifrån samt omfattande permitteringar. En ökad föräldranärvaro i hemmet kan därför inverka på föräldrars behov av att avstå från förvärvs-

arbete vilket skulle kunna påverka fördelningen av tillfällig föräldrapenning för denna situation.

Om fler kvinnor än män även utan ersättning avstår från förvärvsarbete i detta syfte, vilket kan vara fallet givet nuvarande snedfördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet, så innebär förslaget om utvidgning av den tillfälliga föräldrapenningen att kvinnors ekonomiska situation stärks.

6. Författningskommentar

Förslaget till förordning om ändring i förordningen (2020:244) om viss tillfällig föräldrapenning med anledning av sjukdomen covid-19

7 a § En förälder har rätt till tillfällig föräldrapenning enligt 13 kap. socialförsäkringsbalken, om föräldern behöver avstå från förvärvsarbete för att vårda ett barn som

1. avses i 13 kap. 16, 22 eller 27 § samma balk och inte har fyllt 18 år,
2. varaktigt bor hos föräldern,
3. någon gång från och med den 1 januari 2020 har varit allvarligt sjuk i den mening som avses i 13 kap. 30 § samma balk men inte längre är det, och
4. det på grund av den allvarliga sjukdomen eller en behandling som barnet någon gång från och med den 1 januari 2020 har genomgått för den allvarliga sjukdomen finns skäl att skydda mot smitta av det virus som orsakar sjukdomen covid-19.

En förälder har även rätt till tillfällig föräldrapenning enligt 13 kap. socialförsäkringsbalken, om föräldern behöver avstå från förvärvsarbete för att undvika att han eller hon smittar ett barn med det virus som orsakar sjukdomen covid-19. Det gäller dock endast om barnet inte har fyllt 18 år och om villkoren i första stycket 2–4 är uppfyllda.

Paragrafen, som är ny, reglerar ytterligare situationer i vilka det finns rätt till tillfällig föräldrapenning enligt 13 kap. SFB. På samma sätt som när det gäller tillfällig föräldrapenning som lämnas med stöd av 2 § i denna förordning, vid stängning av verksamheter på skolområdet, så är även tillfällig föräldrapenning som lämnas med stöd av 7 a § tillfällig föräldrapenning enligt 13 kap. SFB och därmed också en föräldrapenningsförmån enligt samma balk (se 11 kap. 2 § 2 SFB). Förmånen omfattas av samma regleringar som gäller i de fall tillfällig föräldrapenning lämnas med stöd av bestämmelserna i 13 kap. samma balk, exempelvis bestämmelserna i det nämnda kapitlet som gäller för tillfällig föräldrapenning i allmänhet, om inte något annat framgår av denna förordning. I 8 § första stycket föräldraledighetslagen (1995:584) finns bestämmelser om en arbetstagares rätt till ledighet under den tid arbetstagaren får tillfällig föräldrapenning enligt 13 kap. SFB eller under den tid arbetstagaren skulle ha haft rätt till tillfällig föräldrapenning i vissa situationer. En

arbetstagare har i enlighet med vad som följer av de bestämmelserna rätt till föräldraledighet även när det gäller tillfällig föräldrapenning som lämnas med stöd av 7 a §.

Enligt *första stycket* har en förälder under vissa förutsättningar rätt till tillfällig föräldrapenning om föräldern behöver avstå från förvärvsarbete för att vårda ett barn som har varit allvarligt sjuk i den mening som avses i 13 kap. 30 § SFB. I *punkt 1* anges att de barn som berättigar en förälder till sådan tillfällig föräldrapenning som avses i paragrafen är desamma som berättigar en förälder till tillfällig föräldrapenning enligt 13 kap. 16, 22 och 27 §§ SFB, dock med en högsta åldersgräns på 18 år. De barn som avses i de angivna paragraferna är barn som inte har fyllt 12 år, barn som har fyllt 12 men inte 16 år och som har ett styrkt behov av särskild vård eller tillsyn av vissa utpekade anledningar samt barn som har fyllt 16 år och som omfattas av personkretsen i lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade.

Vidare ska barnet enligt *punkt 2* varaktigt bo hos föräldern. Med uttrycket ”varaktigt bo” avses samma sak som följer av regleringen om underhållsstöd i SFB. I normalfallet avses att barnet är folkbokfört hos föräldern (se prop. 1995/96:208 s. 82). Ett barn som bor växelvis hos föräldrarna ska anses bo varaktigt med båda föräldrarna och båda föräldrarna kan då ha rätt till ersättning. Med växelvist boende avses normalt att barnet vistas ungefär lika mycket hos den ena som hos den andra föräldern (se prop. 1999/2000:118 s. 14). I det fallet krävs det inte att barnet är folkbokfört hos föräldern för att föräldern ska ha rätt till tillfällig föräldrapenning med stöd av 7 a §. Barnet ska också enligt *punkt 3* någon gång från och med den 1 januari 2020 ha varit allvarligt sjuk på det sätt som avses i 13 kap. 30 § SFB men inte längre vara det. Vad som avses med uttrycket ”allvarligt sjuk” framgår av förarbetena till bestämmelsen i 13 kap. 30 § SFB (prop. 2005/06:159 s. 32). Villkoret innebär att föräldern inte ska kunna få tillfällig föräldrapenning enligt 13 kap. 30 § SFB för barnet. Det tidigare sjukdomstillståndet ska styrkas med ett läkarutlåtande om det inte hos Försäkringskassan redan finns tillräcklig utredning för att bedöma rätten till ersättning (se 7 e § första stycket och författningskommentaren till den paragrafen). Slutligen ska det enligt *punkt 4* finnas skäl att på grund av den allvarliga sjukdomen eller en behandling som barnet någon gång från och med den 1 januari 2020 har genomgått för den allvarliga sjukdomen skydda barnet mot smitta av det virus som orsakar sjukdomen covid-19. Med uttrycket ”den allvarliga sjukdomen” avses den sjukdom som har legat till grund för det sjukdomstillstånd som avses i punkt

3. Förhållandet ska visas genom ett läkarutlåtande (se 7 e § andra stycket). Det kan handla om den situationen att barnet inte bör vistas i sin ordinarie verksamhet, t.ex. förskola eller skola, för att inte riskera att smittas av viruset som orsakar sjukdomen covid-19 och att föräldern därför måste vara hemma för att vårda barnet.

En förälders behov av att avstå från förvärvsarbete för att vårda barnet ska bedömas utifrån samma grunder som gäller för bedömningen av om en förälder behöver avstå från förvärvsarbete när det gäller tillfällig föräldrapenning som lämnas med stöd av bestämmelserna i 13 kap. 16, 23 och 27 §§ SFB för vård av ett barn som är sjukt.

Enligt *andra stycket* har en förälder rätt till tillfällig föräldrapenning om föräldern behöver avstå från förvärvsarbete för att undvika att föräldern smittar barnet med det virus som orsakar sjukdomen covid-19. Barnet får inte ha fyllt 18 år och villkoren som anges i första stycket 2–4 ska vara uppfyllda. Det kan i detta fall handla om den situationen att föräldern inte bör ta sig till exempelvis verksamhetsplatsen för sitt arbete för att inte riskera att ta hem smitta till barnet. Vid bedömningen av om föräldern behöver avstå från förvärvsarbete i angivet syfte ska det beaktas om föräldern har möjlighet att arbeta i hemmet och om arbetsgivaren har kunnat erbjuda andra arbetsuppgifter inom ramen för anställningen eller det i övrigt har gått att anpassa arbetssituation så att ur smittskyddssynpunkt lämpligt avstånd kan hållas till andra för att undvika spridning av sjukdomen covid-19. Avsikten är att föräldern inte ska ha rätt till tillfällig föräldrapenning på den grund som nu avses om föräldern har möjlighet att förvärvsarbeta i hemmet eller kan anpassa sina arbetsuppgifter. Detsamma gäller om det i övrigt går att anpassa arbetssituationen så att ur smittskyddssynpunkt lämpligt avstånd kan hållas till andra för att undvika spridning av sjukdomen covid-19. Enligt Folkhälsomyndigheten är en avgörande faktor för smittspridningen av det virus som orsakar covid-19 avståndet mellan personer och tiden de fysiskt vistas nära varandra. I Folkhälsomyndighetens föreskrifter och allmänna råd (HSLF-FS 2020:12) om allas ansvar att förhindra smitta av det virus som orsakar sjukdomen covid-19 m.m. finns råd om avstånd på arbetsplatser utifrån en smittskyddssynpunkt. Om en förälder som inte har något förvärvsarbete att utföra har rätt till tillfällig föräldrapenning, t.ex. vissa arbetssökande, ska en liknande bedömning göras utifrån den situation som föräldern befinner sig i.

7 b § Tillfällig föräldrapenning som lämnas med stöd av 7 a § får inte lämnas till en förälder som på annan grund kan få tillfällig föräldrapenning för vård av barnet.

Enligt paragrafen, som är ny, får tillfällig föräldrapenning som lämnas med stöd av 7 a § inte lämnas till en förälder som på annan grund kan få tillfällig föräldrapenning för vård av barnet. Tillfällig föräldrapenning som lämnas med stöd av 7 a § får således inte lämnas, om föräldern exempelvis kan få tillfällig föräldrapenning för barnet med stöd av 13 kap. 16 § SFB för att barnet är sjukt och det finns förmånstid kvar för tillfällig föräldrapenning på den grunden eller med stöd av 2 § i denna förordning för att den verksamhet på skolområdet som barnet normalt deltar i är stängd i de situationer som avses i den paragrafen.

7 c § Tillfällig föräldrapenning som lämnas med stöd av 7 a § får lämnas till flera föräldrar för samma barn och tid.

I paragrafen, som är ny, anges att tillfällig föräldrapenning som lämnas med stöd av 7 a § får lämnas till flera föräldrar för samma barn. Detta utgör ett undantag från huvudregeln i 11 kap. 10 § SFB att tillfällig föräldrapenning inte får lämnas till mer än en förälder för samma barn och tid. Det kan som mest handla om fyra föräldrar som kan få ersättning samtidigt för samma barn. Så kan fallet bli om föräldrarna inte bor tillsammans, barnet bor varaktigt med båda föräldrarna och båda föräldrarna har en make som stadigvarande sammanbor med föräldern eller en sambo (se definitionen av föräldrabegreppet inom föräldraförsäkringen i 11 kap. 4 och 5 §§ SFB).

7 d § Tillfällig föräldrapenning som lämnas med stöd av 7 a § lämnas under högst 90 dagar per förälder.

Paragrafen är ny. Det antal dagar som avses i paragrafen är ersättningsdagar. Det högsta antalet dagar gäller sammanlagt för en förälder, oavsett om föräldern har flera barn som kan berättiga föräldern till sådan tillfällig föräldrapenning.

7 e § Bestämmelsen i 110 kap. 18 § andra meningen socialförsäkringsbalken ska tillämpas när det gäller barnets tidigare sjukdomstillstånd som avses i 7 a § första stycket 3.

Ett läkarutlåtande ska ges in för att visa att det enligt 7 a § första stycket 4 finns skäl att skydda barnet mot smitta av det virus som orsakar sjukdomen covid-19.

Paragrafen är ny. I 110 kap. 18 § andra meningen SFB anges att när det gäller tillfällig föräldrapenning för vård av allvarligt sjukt barn enligt 13 kap. 30 § samma balk ska barnets sjukdomstillstånd styrkas med ett läkarutlåtande, om det inte hos Försäkringskassan redan finns tillräcklig utredning för att bedö-

ma rätten till ersättning. Av *första stycket* framgår att bestämmelsen ska tillämpas även när det gäller barnets tidigare sjukdomstillstånd som avses i 7 a § första stycket 3. Det handlar om kravet att barnet någon gång från och med den 1 januari 2020 har varit allvarligt sjuk i den mening som avses i 13 kap. 30 § SFB. I de flesta fall när det tidigare har lämnats tillfällig föräldrapenning för barnet enligt den paragrafen bör det redan finnas tillräcklig utredning hos Försäkringskassan för att bedöma det kravet.

Enligt *andra stycket* ska ett läkarutlåtande ges in för att visa att det enligt 7 a § första stycket 4 finns skäl att skydda barnet mot smitta av det virus som orsakar sjukdomen covid-19. Skälet för att skydda barnet mot smitta ska enligt den angivna punkten ha sin grund i en allvarlig sjukdom som barnet har haft eller en behandling som barnet någon gång från och med den 1 januari 2020 har genomgått för den allvarliga sjukdomen.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna förordning träder i kraft den 1 juli 2020.
2. De nya bestämmelserna om tillfällig föräldrapenning i 7 a–7 e §§ tillämpas inte på tillfällig föräldrapenning som avser tid före ikraftträdandet.

Av *första punkten* följer att förordningen ska träda i kraft den 1 juli 2020.

Av *andra punkten* följer att de nya bestämmelserna om tillfällig föräldrapenning inte ska tillämpas i fråga om tillfällig föräldrapenning som avser tid före ikraftträdandet. Det innebär att de dagar under vilka föräldern har avstått från förvärvsarbete för att vårda barnet eller för att undvika att smitta barnet med det virus som orsakar sjukdomen covid-19 och som föräldern söker tillfällig föräldrapenning för ska ha infallit den dag förordningen träder i kraft eller senare för att det ska finnas rätt till ersättning med stöd av 7 a §.